

MINIATURA JANRIDA IJOD QILGAN RASSOMLAR HAYOTI VA IJODI

Madaminjonova Muxlisa Mahmudjon qizi

muxlisamadaminjonova12@gmail.com

Andijon davlat pedagogika instituti “Ijtimoiy gumanitar va san’at fakulteti” “Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” yo’nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada miniatyura janrida ijod qilgan mashhur rassomlar va ularning san'atiga bag'ishlangan ma'lumotlar keltirilgan. Miniatyura san'ati o'zining nozikligi, aniq detallar va murakkab kompozitsiyalari bilan ajralib turadi. Ushbu maqolada miniatyura san'atining rivoji, u bilan bog'liq mashhur rassomlar va ularning ijodi haqida yoritiladi.

Kalit so'zlar: miniatyura, Eron miniatyurasi, Hind miniatyurasi, O'rta asr san'ati, Sharq san'ati, rassomlar.

Abstract: This article presents information about famous artists who created miniatures and their art. Miniature art is characterized by its delicacy, precise details and complex compositions. This article covers the development of miniature art, famous artists associated with it and their work.

Key words: miniature, Iranian miniature, Indian miniature, Medieval art, Oriental art, artists.

Аннотация: В данной статье представлены сведения об известных художниках, создавших миниатюры, и их искусстве. Миниатюрное искусство отличается деликатностью, точностью деталей и сложными композициями. В данной статье рассматривается развитие искусства миниатюры, известные художники, связанные с ним, и их творчество.

Ключевые слова: миниатюра, иранская миниатюра, индийская миниатюра, средневековое искусство, восточное искусство, художники.

Hozirgi kunda miniatyura san'ati o'quv dasturlariga kiritilgan bo'lib, ko'plab san'at maktablari va oliy o'quv yurtlarida o'qitiladi. O'zbekiston, Eron va Hindistondagi san'at institutlarida miniatyura bo'yicha maxsus kurslar mavjud. Bu yerda talabalar zamonaviy usullar bilan qadimiy texnikalarni birlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, yangi texnologiyalar miniatyura san'atiga ham kiritilib, raqamli texnologiyalar yordamida eski texnikalar qayta tiklanmoqda.

Miniatyura – bu juda kichik, ammo aniq ishlangan rasm va illyustratsiyalarni o'z ichiga olgan san'at janri bo'lib, asosan kitoblar va qo'lyozmalarni bezashda ishlatilgan. Ushbu san'at O'rta asrlarda keng tarqalgan bo'lsa-da, u sharq mamlakatlarida, xususan, Eron va Hindistonda yuqori darajada rivojlangan. Miniatyura san'atida ishlagan rassomlar, ularning uslublari, texnikasi va bu san'atning madaniy va tarixiy ahamiyati haqida ma'lumot olish uchun mashhur rassomlarning ijodiga nazar tashlash maqsadga muvofiqdir.

Mashhur miniatyura rassomlaridan biri bu Kamoliddin Behzod (1455-1536)

Kamoliddin Behzod – fors miniatyurasining eng yirik namoyondalaridan biri bo'lib, o'zining nozik va rang-barang ijodi bilan shuhrat qozongan. U Hirotda yashagan va ijod qilgan bo'lib, uning ishlari Fors va O'rta Osiyo miniatyurasiga katta ta'sir ko'rsatgan. Behzodning asarlari din, adabiyot va tarixiy voqealarni aks ettiruvchi nafis suratlari bilan mashhur. Uning asarlari Toshkent, Tehron va Parijdagi muzeylarda saqlanmoqda. Shu bilan birga hind rassomlaridan Mir

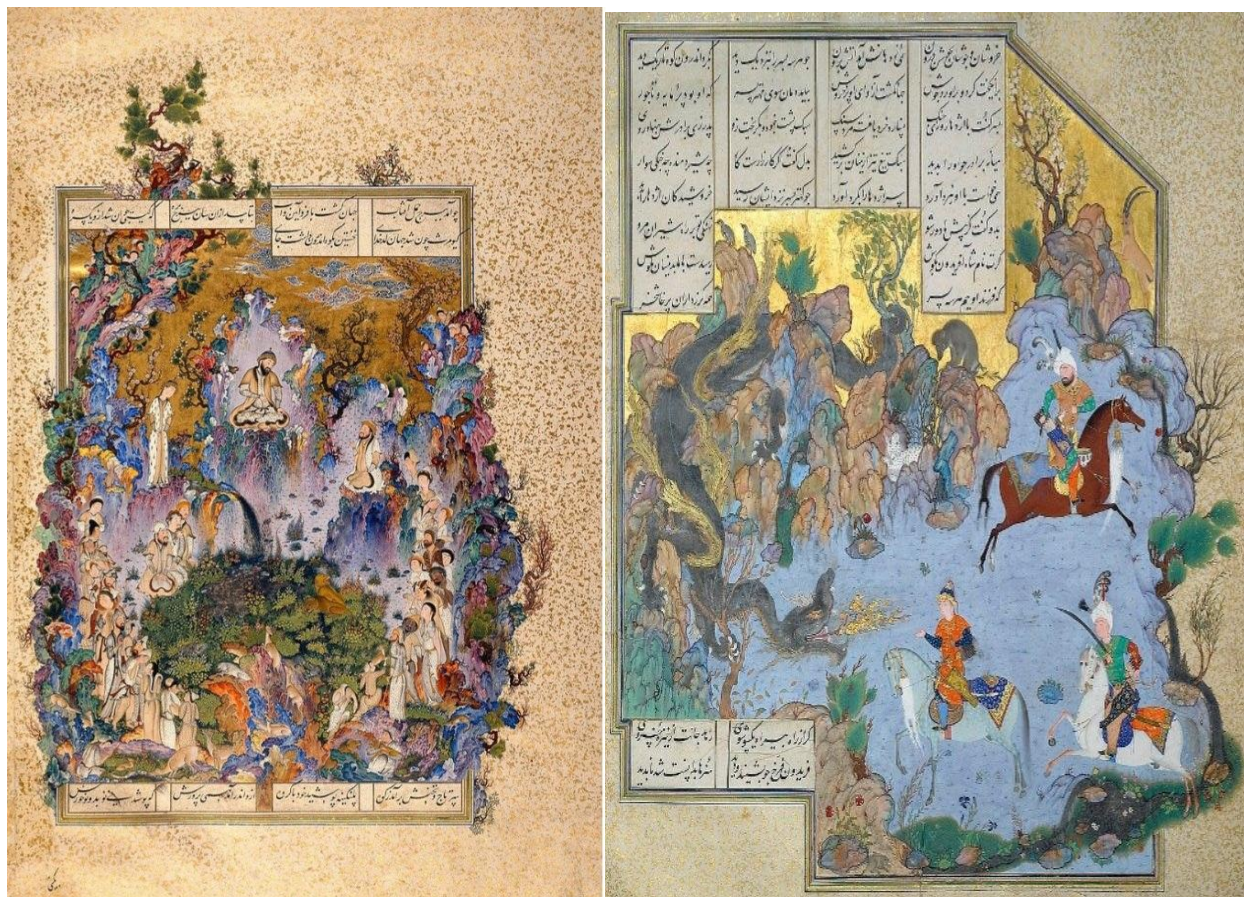
Sayid Ali (1510-1572) Mir Sayid Ali – Hindistonda miniatyura san'atini rivojlantirishda muhim rol o'ynagan rassomlardan biri. U Akbarning saroyida ishlagan va fors miniatyurasi bilan Hindiston miniatyurasi uslublarini birlashtirgan. Mir Sayid Alining asarlari Hindiston va Eronda katta e'tibor qozongan va uning ishlari kitob illyustratsiyalari bilan tanilgan.

Miniatyura san'atida ayrim asarlar o'zining yuqori san'at qiymati, noyoblighi va tarixiy ahamiyati bilan mashhur bo'lib, dunyo bo'ylab rekord narxlarga sotilgan. Bu asarlar asosan tarixiy qo'lyozmalar va kitoblar uchun yaratilgan bo'lib, ular o'z zamonasining san'at va madaniy o'lchamlarini aks ettiradi. Quyida miniatyura janrida ijod qilingan eng qimmat asarlar keltirilgan:

Shahnamai Shah Tamasp" (Shah Tamaspning Shahnomasi)

Qiymati: 2011-yilda Sotheby's auksionida 7,4 million dollarga sotilgan.

Tarixi: Fors shohi Tamasp uchun yaratilgan bu qo'lyozma "Shahnama"ning eng mashhur nusxalaridan biri bo'lib, Kamoliddin Behzod va uning shogirdlari tomonidan 16-asrda chizilgan miniatyuralar bilan bezatilgan. U 258 ta rang-barang miniatyuradan iborat bo'lib, fors epik she'riyatining eng buyuk namunalaridan hisoblanadi. Bu asar fors miniatyura san'atining eng yuqori cho'qqisiga chiqishini ko'rsatib, nafaqat san'at ixlosmandlari, balki tarixchilar uchun ham muhimdir.

Xulosa

Miniatyura san'atining o'qitilish tizimi tarixiy jarayonlarda rivojlangan murakkab tizim bo'lib, usta-shogird an'anasiga asoslangan. Hozirgi zamonda esa bu san'at ilmiy darajada o'qitilib, yangi texnologiyalar bilan boyitilgan. Mazkur o'qitish tizimi orqali san'at ixlosmandlari ushbu qadimiy va betakror san'atni o'rganish va rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar.

Foydalanilgan adabiyotlar royhati:

1. Nurmatov, Hikmatilla. O'zbek miniatyura san'ati. Toshkent: Fan nashriyoti, 1979.
2. Toshmuhamedova, Shohsanam. O'rta Osiyo miniatyura san'ati. Toshkent: O'zbekiston Milliy entsiklopediyasi, 2006.
3. Abdullayev, A. O'zbek miniatyura san'ati rivoji. Toshkent: Sharq nashriyoti, 1996.
4. Usmonov, O'ktam. Buyuk ipak yo'lidagi miniatyura san'ati. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti, 2001.